

TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNDE SON YILLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

**Nilgün ARISAN ERALP
TEPAV- AB ENSTİTÜSÜ**

Genel Görünüm

- **TÜRKİYE- AB İLİŞKİLERİ : YAKLAŞIK 50 YAŞINDA** (*tam üyelik perspektifi*)
- **AB'YE KATILIM HEDEFİ : DEVLET POLİTİKASI**
- **TÜRKİYE'NİN ADAYLIĞI : 11.5 YIL**
- **ADAYLIK SÜRECİ : AB KATILIM SÜRECİ EKONOMİK , SİYASİ VE BİR ÖLÇÜDE DE TOPLUMSAL GELİŞMELERDE ÖNEMLİ BİR KATALİZÖR**
- **TÜRKİYE'NİN AB KATILIM MÜZAKERELERİ : 5.5 YILDIR SÜRMEKTE**

Genel Görünüm

- TÜRKiYE'NİN AB HEDEFİ İKİ TARAFTAN DA KAYNAKLANAN NEDENLERLE BELİRSİZLEŞMİŞ,
- KATILIM MÜZAKERELERİ DURMA NOKTASINA GELMİŞ ;
- İLİŞKİLER BİR ÇIKMAZA GİRMİŞ BULUNMAKTA.
- 2010 “TRANSATLANTİK EĞİLİMLER” ANKETİNİN SONUÇLARINA GÖRE TÜRK VATANDAŞLARININ % 55'İ AB'YE OLUMLU YAKLAŞMIYOR, 2004 YILINDA VATANDAŞLARIN % 73'Ü AB'Yİ TÜRKİYE İÇİN YARARLI GÖRÜRKEN BU ORAN 2010 YILINDA % 38'E DÜŞMÜŞ DURUMDA.

Siyasi Kriterler (gelişmeler)

Ağustos 2002'den sonra önemli ilerleme : “sessiz devrim” :

- ***İdam cezasının kaldırılması;***
- ***Kültürel hakların genişletilmesi yönünde adımlar (Kürtçe kurslar ve kürtçe yayın)***
- ***Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kaldırılması;***
- ***Sivil-asker ilişkilerinin AB normlarına yaklaşması yönünde adımlar;***
- ***İşkence ve kötü muamele ile mücadelede adımlar,***
- ***Kadın haklarının yasal temelinin sağlamlaşması***

Siyasi Kriterler (eksiklikler)

- Çağdaş ve demokratik bir devlette bulunması gereken ve yürütme, yargı ve yasama organları arasında kuvvetler ayrılığına dayanan “denetleme ve dengeleme” mekanizmasının yetersizliği;
- Temel özgürlükleri güçlendirecek kapsamlı ve katılımcı yöntemle hazırlanacak bir anayasa reformu (örgütlenme, ifade ve dini özgürlükler)
- Kadın hakları alanındaki tatmin edici yasal çerçevenin gerçek hayata yansımaları : kadınların ekonomik, siyasi ve sosyal alandaki konumunu iyileştirmek ve aile içi şiddetle ve töre cinayetleri ile mücadele;

Siyasi Kriterler (eksiklikler)

- Temel özgürlükleri güçlendirecek ve katılımcı bir yöntemle hazırlanacak kapsamlı bir anayasa reformu (örgütlenme, ifade ve dini özgürlükler);
- yolsuzlukla mücadele stratejisinin uygulama sürecinde sorunlar ;
- Seçim barajının yüksekliği;
- Dokunulmazlıklarının kapsamının genişliği;
- siyasi partiler kanununda değişiklik (saydamlık) ;
- basın ve ifade özgürlüğündeki eksikliklerin giderilmesi;
- sendikal hakların AB ve Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uyumunu sağlayacak kapsamlı sendikal haklar reformunun yapılmamış olması;

Siyasi Kriterler (eksiklikler)

- **tutuklama ve hüküm verme süreçleri arasındaki zamanın uzunluğunun**

Genel olarak : Reform sürecinde yavaşlama

Ekonomik Kriterler : AB'nin Genel Değerlendirmesi (2008)

Türkiye : İşleyen bir serbest piyasa ekonomisi

“ Türkiye ekonomisi, iç siyasi krizleri zor koşullara sahip bir global mali ortama ve artan gıda ve enerji fiyatlarına karşı ciddi bir dayanıklılık göstermiştir”

Ekonomik Kriterler : Başarılar

- serbest piyasa ekonomisinin yasal ve kurumsal altyapısı büyük ölçüde tamamlanması;
- başlıca ekonomik göstergelerde iyileşme ve ekonomik istikrarın önemli ölçüde sağlanması;
- *uygulanmakta olan anti-enflasyonist ve mali disipline dayalı ekonomik politika herkes tarafından benimsenmesi;*
- Kalkınma politikasında “bölgesel kalkınma politikası” yönünde bir değişiklik başlaması;
- yeni bir politika geliştirilmesi: “Kırsal Kalkınma

Ekonomik Kriterler : Riskler/Sorunlar

- **İşsizlik;**
- **tarımda istihdam;**
- **bölgesel farklılıklar;**
- **kayıtdışı ekonomi.**

Ekonomik Kriterler (endişeler)

- **Mali saydamlığın önemi ve bu çerçevede, bütçeleme sürecinde hesap verebilirlik, etkinlik ve saydamlığın güçlendirilmesine ilişkin bazı temel unsurların eksik olması;**
- **mali istikrarın sürdürülebilirliği açısından ertelenen “mali kural”ın önem taşıması;**
- **“istihdam yaratma kapasitesi”nin sınırlı olması;**
- **devlet yardımları sisteminin saydam olmaması.**

Katılım Müzakereleri (olumsuz unsurlar)

- **“Kıbrıs sorunu” nun, “Ankara Anlaşmasının ek protokolünün uygulanması” veya “limanların açılması” şeklinde müzakere sürecini olumsuz etkileyerek Aralık 2006’da 8 müzakere faslının dondurulmasına yol açması;**
- **AB kamuoyunun genişleme sürecine ilişkin şüphe ve tedirginlikleri ve bunun sonucunda bazı AB üye devletleri politikacılarının “ahde vefa” ilkesine uymayarak Türkiye’nin üyeliğine karşı çıkmaları (Almanya’nın Türkiye için üyelik yerine –bir türlü tanımlayamadığı- “ayrıcalıklı ortaklığı” sürekli perspektif olarak göstermesi ve Fransa’nın “üyelikle ilgili gördüğü fasıllarda” müzakereleri somut bir şekilde engellemesi**
- **Güney Kıbrıs’ın siyasi nedenlerle 5 faslı bloke etmesi.**

MÜZAKERE EDİLECEK FASILLAR

- 2) İşçilerin Serbest Dolaşımı
- 4) Sermayenin Serbest Dolaşımı
- 5) Kamu Alımları
- 6) Şirketler Hukuku
- 7) Fikri Mülkiyet Hukuku
- 8) Rekabet Politikası
- 10) Bilgi Toplumu ve Medya
- 12) Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı
- 15) Enerji
- 16) Vergilendirme
- 18) İstatistik
- 19) Sosyal Politika ve İstihdam
- 20) İşletme ve Sanayi Politikası
- 21) Trans-Avrupa Şebekeleri
- 23) Yargı ve Temel Haklar
- 24) Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
- 25) Bilim ve Araştırma
- 26) Eğitim ve Kültür
- 27) Çevre
- 28) Tüketicinin ve Sağlığın Korunması
- 31) Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları
- 32) Mali Kontrol

“Kıbrıs Sorunu” nedeniyle askıta alınan fasıllar

- 1) Malların Serbest Dolaşımı
- 3) İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi
- 9) Mali Hizmetler
- 13) Balıkçılık
- 14) Taşımacılık Politikası
- 29) Gümrük Birliği
- 30) Dış İlişkiler

11) Tarım ve Kırsal Kalkınma

Fransa'nın tam üyelikle doğrudan ilgili olarak bloke etmekte olduğu/ edeceği fasıllar

- 17) Ekonomik ve Parasal Politika
- 22) Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
- 33) Mali ve Bütçesel Hükümler

34) Kurumlar

35) Diğer Konular

Türkiye'nin Müzakere Sürecinde Mevcut Durum

Açılan ve Geçici Olarak Kapatılan Fasıllar	Müzakere Pozisyonunu Vermeye Davet Edildiğimiz ve Müzakere Pozisyonlarımızı Sunduğumuz Fasıllar	Konsey'de Onaylanıp Açılış Kriteri Belirlenen Fasıllar	Taslak Tarama onu Raporları Henüz Onaylanmayan Fasıllar	
			Konsey'de Görüşülmesi Süren Fasıllar	Komisyon'da Görüşülmesi Süren Fasıllar
25. Bilim ve Araştırma	17. Ekonomik ve Parasal Politika	1. <u>Malların Serbest Dolaşımı</u> / (AK:4)	2. İşçilerin serbest Dolaşımı	31. Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası
<u>Açılan Fasıllar</u>	(MPB: 9 Mart 2007)	(Ek Protokol)	13. Balıkçılık (Ek Protokol)	
4. Sermayenin serbest Dolaşımı / KK:4	26. Eğitim ve Kültür	3. İş Kurma Hakkı ve Hizmet unumu erbestisi / (AK:1) (Ek Protokol)	14. Taşımacılık (Ek Protokol)	
6. Şirketler Hukuku / KK:5	(MPB: 25 Mayıs 2006)	5. Kamu Alımları / (AK:3)	15. Enerji	
7. Fikri Mülkiyet Hukuku / KK:4		8. Rekabet Politikası / (AK:6)	22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu	
10. Bilgi Toplumu ve Medya / KK:5		9. Mali Hizmetler (Ek Protokol)	23. Yargı ve Temel Haklar	
12. Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki ağılığı / (KK: 6)		11. Tarım ve Kırsal Kalkınma / (AK:5)	24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik	
16. Vergilendirme / KK:3		(Ek Protokol)	30. Dış İlişkiler (Ek Protokol)	
18. İstatistik / KK: 2		19. Sosyal Politika ve İstihdam / (AK:2)	33. Mali ve Bütçesel Hükümler	
20. İşletme ve sanayi Politikası / KK:1		29. Gümrük Birliği / (AK:1)		
21. Trans – Avrupa Ağları / KK:1		(Ek Protokol)		
28. Tüketicinin ve ağılığın Korunması / KK:5				
32. Mali Kontrol / KK:6				
27. Çevre / KK:5				

OBJEKTİF TEKNİK KRİTERLER GÖRE DEĞERLENDİRME YAPILACAK OLURSA MÜZAKERELERİ AÇILMASI GEREKEN FASILLAR

1 – Eğitim ve Kültür *(açılış kriteri yok)*

**2 – Ekonomik ve Parasal Politika *(açılış kriteri yok,
Fransa engeli var)***

3 – Enerji *(açılış kriteri beklenmiyor)*

**4 – Mali ve Bütçesel Hükümler *(Komisyon açılış
kriteri öngörmemektedir, Fransa engeli var)***

**5 – İşçilerin Serbest Dolaşımı *(Komisyon açılış
kriteri öngörmemektedir)***